

PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Pravni temelj: Zakon o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17)

Postupak priznavanja prava temeljem Zakona o socijalnoj skrbi provode centri za socijalnu skrb koji su mjesno nadležni za postupanje prema prebivalištu djeteta s teškoćama u razvoju te nakon provedenog postupka rješenjem odlučuju o priznavanju prava ili odbijanju zahtjeva za priznavanje prava.

Prava koja temeljem Zakona o socijalnoj skrbi mogu ostvariti djeca s teškoćama u razvoju i njihovi roditelji:

1. Pravo na osobnu invalidninu

Pravo na osobnu invalidninu može ostvariti:

- dijete s teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, u svrhu zadovoljavanja životnih potreba za uključivanje u svakodnevni život

Pravo na osobnu invalidninu ne može se priznati djetetu koje:

- koristi uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja ili koristi pravo na doplatak za pomoć i njegu temeljem ovog Zakona o socijalnoj skrbi ili drugih propisa

Iznos:

- osobna invalidnina mjesečno iznosi 300% osnovice (1.500,00 kuna)

2. Pravo na doplatak za pomoć i njegu

Pravo na doplatak za pomoć i njegu može ostvariti:

- dijete koje ne može samo udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega mu je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe

Pravo na doplatak za pomoć i njegu ne može se priznati djetetu koje:

- koristi uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja ili je korisnik prava na osobnu invalidninu temeljem Zakona o socijalnoj skrbi ili drugih propisa
- pravo na doplatak za pomoć i njegu nema dijete čiji roditelj koristi roditeljski dopust ili mirovanje radnog odnosa do treće godine života tog djeteta

Iznos:

- u punom iznosu 120% osnovice, odnosno 600,00 kuna (ukoliko postoji prijeka potreba pomoći i njege druge osobe u punom opsegu)

- u smanjenom iznosu 84% osnovice, odnosno 420,00 kuna (ukoliko postoji prijeka potreba pomoći i njege druge osobe u smanjenom opsegu)

3. Pravo na status roditelja njegovatelja

Pravo na status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju njegovatelju do navršene 65 godine života, a dulje ako se pružanje pomoći i njege ne može osigurati putem drugih osoba koje ispunjavaju zakonske uvjete.

Pravo na status roditelja njegovatelja priznaje se za dijete s teškoćama u razvoju koje je:

- potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen
- u potpunosti nepokretno i uz pomoć ortopedskih pomagala
- ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih), zbog kojih je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba

Pravo na status roditelja njegovatelja priznaje se:

- jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju
- umjesto roditelju, može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu roditelja djeteta s teškoćama u razvoju s kojim živi u obiteljskoj zajednici
- za oba roditelja ako u obitelji ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju, a u slučaju jednoroditeljske obitelji može se priznati osim roditelju i jednom od članova obitelji s kojim živi u obiteljskoj zajednici

Pravo na status njegovatelja priznaje se:

- iznimno, kada su roditelji djeteta s teškoćama u razvoju umrli ili nijedan od roditelja ne živi s djetetom i o njemu se ne brine, ili živi s djetetom ali nije u mogućnosti pružiti mu potrebnu njegu zbog svog psihofizičkog stanja, status njegovatelja može se priznati jednom od članova obitelji s kojim živi u obiteljskoj zajednici

Iznosi naknade:

- 2.500,00 kuna (500% od osnovice) te prava iz mirovinskoga i zdravstvenog osiguranja (mirovinski staž i zdravstvena zaštita) i prava za vrijeme nezaposlenosti kao zaposlena osoba (osnovica za uplatu doprinosa je najniža mjesečna osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za tekuću godinu)

4. Pravo na naknadu do zaposlenja

Pravo na naknadu do zaposlenja može ostvariti:

- Dijete s teškoćama u razvoju kojemu je tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno posebnom zakonu, nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, a najranije s navršenih 15 godina života, ako naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne ostvaruje prema drugim propisima, a evidentirana je kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ima utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu

Naknada do zaposlenja iznosi:

- 70% osnovice odnosno 350,00 kuna mjesečno, a prestaje s danom zaposlenja korisnika
- pravo se može ponovo priznati ako zaposlenje prestane neovisno o volji korisnika i ako ne ostvaruje naknadu za vrijeme nezaposlenosti prema drugim propisima

5. Naknada u vezi s obrazovanjem – Naknada za troškove prijevoza

Pravo na naknadu troškova prijevoza zbog školovanja može se priznati:

- djetetu s teškoćama u razvoju koje pohađa nastavu radi stjecanja srednjoškolskog obrazovanja po posebnom programu izvan mjesta svoga prebivališta ili osposobljavanja za samozbrinjavanje, a ne postoji potreba da mu se prizna pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja, ako nema osiguran prijevoz po nekoj drugoj osnovi

Naknada obuhvaća:

- troškove prijevoza u odlasku i povratku i priznaje se po najnižoj cijeni za redovita prijevozna sredstva javnog prometa za najkraću relaciju, a ako korisnik za prijevoz koristi osobno vozilo, u visini cijene vozne karte javnog prijevoznog sredstva

Jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb nadležni su za osiguravanje prijevoza osobi s invaliditetom i djetetu s teškoćama u razvoju koje pohađa nastavu radi stjecanja srednjoškolskog obrazovanja u mjestu prebivališta, ako nema osiguran prijevoz po nekoj drugoj osnovi.

6. Naknada za ugroženog kupca energenata

Pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata priznaje se:

- samcu ili kućanstvu koji ispunjava kriterije za stjecanje statusa ugroženog kupca koji su propisani propisima kojima se uređuje energetska sektor

Pravo na naknadu za ugroženog kupca energenata može biti priznato:

- korisniku prava na osobnu invalidninu
- ako u kućanstvu koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu živi i član kućanstva koji je korisnik prava na osobnu invalidninu, kućanstvo može ostvariti pravo na naknadu samo po jednoj osnovi

Iznos naknade:

- naknada za ugroženog kupca energenata određuje se u iznosu do najviše 200,00 kuna mjesečno

7. Socijalna usluga: Savjetovanje i pomaganje pojedincu

O usluzi:

- savjetovanje i pomaganje pojedincu je socijalna usluga sustavne stručne pomoći kojom se pojedincu pruža pomoć radi prevladavanja poteškoća te stvaranja uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti i odgovornog odnosa pojedinca prema sebi, obitelji i društvu

Pružanje usluge:

- usluga se pruža djetetu s teškoćama i roditeljima radi prevladavanja poteškoća u vezi s bolešću, starošću, smrću člana obitelji, invalidnošću, teškoćama u razvoju, uključivanjem u svakodnevni život nakon duljega boravka u domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja socijalnih usluga, zdravstvenoj ustanovi te u drugim nepovoljnim okolnostima ili kriznim stanjima
- usluga omogućava korištenje prava na pomoć stručnog prevoditelja u postupcima ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi radi prevladavanja poteškoća u komunikaciji i mobilnosti gluhe i gluhoslijepe osobe

8. Socijalna usluga: Psihosocijalna podrška

O usluzi:

- psihosocijalna podrška je socijalna usluga koja podrazumijeva rehabilitaciju koja potiče razvoj kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih ili socijalnih vještina djeteta s teškoćama u razvoju
- može se pružati individualno i u grupi

Usluga se može priznati:

- djetetu s teškoćama u razvoju sukladno procjeni stručnog tima nadležnog centra za socijalnu skrb

Tko može pružati uslugu i gdje:

- uslugu pružaju domovi socijalne skrbi, centri za pružanje usluga u zajednici i drugi pružatelji usluga pod uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi
- usluga se može pružati u obitelji korisnika, u udomiteljskoj obitelji ili kod pružatelja usluga

9. Socijalna usluga: Rana intervencija

O usluzi:

- rana intervencija je socijalna usluga koja obuhvaća stručnu poticajnu pomoć djetetu i stručnu i savjetodavnu pomoć njihovim roditeljima, uključujući i druge članove obitelji te udomitelja za djecu, kod nekog utvrđenog razvojnog rizika ili razvojne teškoće djeteta

Usluga se može priznati:

- djetetu s teškoćama u razvoju u pravilu do navršene 3. godine života, a najdulje do navršene 7. godine života i njihovim roditeljima, odnosno udomiteljima za djecu u njihovom domu ili kod pružatelja usluge, radi uključivanja djeteta u širu socijalnu mrežu, ako se takva usluga ne osigurava u okviru zdravstvene djelatnosti

Tko može pružati uslugu i gdje:

- uslugu pružaju domovi socijalne skrbi, centri za pružanje usluga u zajednici i drugi pružatelji usluga pod uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi
- usluga se može pružati u obitelji korisnika, odnosno u udomiteljskoj obitelji te kod pružatelja usluga

10. Socijalna usluga: Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija)

O usluzi:

- usluga se pruža odgajateljima, učiteljima i nastavnicima u predškolskim i školskim ustanovama, a obuhvaća stručnu pomoć pri uključivanju djeteta s teškoćama u razvoju ili mlade punoljetne osobe s invaliditetom u programe redovitih predškolskih ili školskih ustanova (integracija)

Tko može pružati uslugu:

- uslugu pružaju domovi socijalne skrbi, centri za pružanje usluga u zajednici i drugi pružatelji usluga djeci s teškoćama u razvoju i mlađim punoljetnim osobama s invaliditetom, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom

11. Socijalna usluga: Boravak

O usluzi:

- socijalna usluga boravka obuhvaća cjelodnevni i poludnevni boravak
- cjelodnevni boravak može trajati od 6 do 10 sati dnevno
- poludnevni boravak može trajati od 4 do 6 sati dnevno

Tko može pružati uslugu:

- uslugu pružaju domovi socijalne skrbi, centri za pružanje usluga u zajednici te drugi pružatelji usluga ili fizička osoba koja pruža uslugu boravka kao profesionalnu djelatnost, pod uvjetima propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi

Što se osigurava uslugom boravka:

- zadovoljavanje potreba djeteta s teškoćama u razvoju pružanjem usluga prehrane, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju, čuvanja, odgoja, njege, radnih aktivnosti, psihosocijalne rehabilitacije, organiziranja slobodnog vremena, organiziranog prijevoza, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika

12. Socijalna usluga: Smještaj

O usluzi:

- smještaj je socijalna usluga koja može obuhvatiti uslugu stanovanja, prehrane, njege, brige o zdravlju, socijalnog rada, psihosocijalne rehabilitacije, fizikalne terapije, radne terapije, radnih aktivnosti, aktivnog provođenja vremena, odgoja i obrazovanja, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru djeteta s teškoćama u razvoju
- može obuhvatiti i pripremu djeteta s teškoćama u razvoju za povratak u vlastitu obitelj, udomiteljsku obitelj ili za samostalan život
- usluga se može priznati kao privremeni ili dugotrajni smještaj

Privremeni smještaj

Privremeni smještaj radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa:

- priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju radi provođenja kraćih rehabilitacijskih programa koji obuhvaćaju usluge psihosocijalne rehabilitacije s ciljem usvajanja i razvoja socijalnih vještina
- može se priznati roditelju djeteta s teškoćama u razvoju koje je upućeno na kraći rehabilitacijski program, radi njegovog aktivnog sudjelovanja u provođenju

psihosocijalnog programa, prema utvrđenoj procjeni i programu pružatelja usluga, ali najduže do 15 dana tijekom kalendarske godine

- može trajati dok traje potreba, a najduže do godinu dana za dijete s teškoćama u razvoju

Privremeni smještaj u drugim slučajevima:

- priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju radi korištenja odmora njegovog roditelja njegovatelja, u ukupnom trajanju od najviše 30 dana tijekom jedne kalendarske godine ili zbog privremene nesposobnosti za pružanje njege zbog bolesti roditelja njegovatelja, može trajati dok traje potreba, a najdulje 60 dana tijekom jedne kalendarske godine
- privremeni smještaj u udomiteljsku obitelj tijekom blagdana ili školskih praznika priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju smještenom u dom socijalne skrbi, centar za pružanje usluga u zajednici, udruzi, vjerskoj zajednici, kod druge pravne osobe te obrtnika koji pružaju socijalne usluge radi stjecanja iskustva obiteljskog okruženja
- može se priznati djetetu s teškoćama u razvoju radi postupne prilagodbe na dugotrajni smještaj izvan vlastite ili udomiteljske obitelji, može trajati dok traje potreba, a najdulje šest mjeseci
- može se priznati djetetu s teškoćama u razvoju najdulje do 21. godine života radi školovanja po posebnom programu izvan mjesta prebivališta, ako se školovanje ne može osigurati u mjestu prebivališta, može trajati dok traje potreba za redovitim školovanjem

Dugotrajni smještaj

- priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju kojem je tijekom duljeg vremenskog razdoblja potrebno osigurati intenzivnu skrb i zadovoljavanje drugih životnih potreba

Tko može pružati uslugu:

- uslugu pružaju domovi socijalne skrbi, centri za pružanje usluga u zajednici, udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe te obrtnici koji pružaju socijalne usluge te fizičke osobe koje usluge pomoći u kući obavljaju kao profesionalnu djelatnost

13. Organizirano stanovanje

O usluzi:

- organizirano stanovanje je socijalna usluga kojom se jednoj ili više osoba tijekom 24 sata dnevno uz organiziranu stalnu ili povremenu pomoć stručne ili druge osobe, u stanu ili izvan stana, osiguravaju osnovne životne potrebe te socijalne, radne, kulturne, obrazovne, rekreacijske i druge potrebe
- organiziranim stanovanjem smatra se i stanovanje u zajednici stambenih jedinica koje se nalaze na istoj lokaciji.
- u jednoj stambenoj jedinici može stanovati najviše osam korisnika